

Sygn. akt II UK 431/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku E. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zielonej Górze
o świadczenie przedemerytalne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 czerwca 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 12 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa 1746/13,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnemu P.S. - Kancelaria Radcy
Prawnego w Poznania od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę
należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu na rzecz
wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2014 r., III AUa 1746/13, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zielonej Górze, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 10 lipca 2013 r. i oddalił odwołanie wnioskodawcy E. M. od decyzji organu rentowego z dnia 6 lutego 2013 r., odmawiającej prawa do świadczenia przedemerytalnego

wobec nieudowodnienia okresu 40 lat pracy, a zatem niespełnienia przesłanki z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 170 ze zm.). Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji przyjmując je za własne, ale odmiennie ocenił, budzący wątpliwości okres od dnia 7 kwietnia 1977 r. do dnia 1 maja 1977 r. (czas pomiędzy zwolnieniem ze służby wojskowej do dnia podjęcia pracy u poprzedniego pracodawcy), uznając, że nie jest to ani okres służby wojskowej ani okres zatrudnienia wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 144 ze zm.) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie „polegające na zastosowaniu wykładni gramatycznej w wyniku której uznano, że trzydziestodniowy okres, w jakim pracownik ma zgłosić powrót do pracy, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i posiada charakter gwarancyjny oraz na przyjęciu, że przepis ten nie stanowi podstawy prawnej do zaliczenia okresu przerwy między ukończeniem służby wojskowej, a ponownym podjęciem pracy jako okresu składowego czy też okresu nieskładkowego w myśl przepisów ubezpieczeniowych”, oraz art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) poprzez błędną wykładnię „polegającą na uznaniu, że brak ujęcia okresu przerwy pomiędzy zwolnieniem z czynnej służby wojskowej a ponownym podjęciem zatrudnienia nie stanowi okresu składowego lub nieskładkowego”. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez „przyznanie powodowi prawa do świadczenia przedemerytalnego” wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego z urzędu nieuiszczonych w całości ani w części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano zagadnienie prawne – „Czy fakt pozostawania w zatrudnieniu i gotowości do

podjęcia pracy po zakończeniu służby wojskowej jak też faktyczne podjęcie pracy u dotychczasowego pracodawcy stanowią podstawę prawną do zaliczenia tego okresu jako okresu składkowego czy też nieskładkowego w myśl 'przepisów ubezpieczeniowych', tj. art. 6 i 7 ustawy o emeryturach rentach z FUZ w zw. z art. 120 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej" oraz potrzebę wykładni „przepisów przywołanych powyżej ustaw w zakresie zaliczania gotowości do podjęcia pracy po zakończeniu służby wojskowej jak też faktycznego podjęcie pracy u dotychczasowego pracodawcy jako okresu składkowego czy też nieskładkowego”.

W ocenie pełnomocnika wnioskodawcy skarga kasacyjna jest także oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi

uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180 841), przy czym podstawa taka nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPIUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5). Zagadnienie prezentowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania było już przedmiotem orzeczenia Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11, (OSNP 2013 nr 1-2, poz. 18), wskazał, że przewidziany w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm. - w brzmieniu pierwotnym) trzydziestodniowy okres, w którym pracownik miał zgłosić powrót do pracy u pracodawcy zatrudniającego go przed służbą wojskową, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia. Tym samym za

prawidłowe należy uznać orzeczenie Sądu Apelacyjnego, o niespełnieniu przez wnioskodawcę przesłanek z art. 2 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, dla uzyskania dochodzonego świadczenia.

W związku z zarzutami skargi należy także zauważyć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437). Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), warto też wskazać, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

W związku z powyższym, skoro nie zachodziła także nieważność postępowania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa

kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).